

MAĆZLIK OSTROSKRZYDŁY (*BEMISIA TABACI*)

(populacje nieeuropejskie, znane jako wektory wirusów)

AGROFAG PODLEGAJĄCY OBOWIĄZKOWI ZWALCZANIA

Bemisia tabaci: osobnik dorosły (po lewej) oraz larwy i puparia na spodniej stronie liścia (w środku) oraz do porównania puparium *Trialeurodes vaporariorum* (po prawej); dzięki uprzejmości W. Billen- Pflanzenbeschaustelle, Weil am Rhein, Niemcy (po lewej) Andras Varga, Węgry (w środku) i Giles San Martin, CRA-W (po prawej); wszystkie fotografie <https://gd.eppo.int/taxon/BEMITA/photos>

Różne stadia rozwojowe *Bemisia tabaci* na spodniej stronie liścia *Crossandra* sp. (po lewej) dzięki uprzejmości Witesse den Hartog, NVWA, Holandia, <https://gd.eppo.int/taxon/BEMITA/photos>

Ulotka nie jest przeznaczona do wykorzystania w celach komercyjnych.

Zasięg występowania i opis agrofaga

Populacje nieeuropejskie szkodnika występują w wielu krajach w Azji, Afryce, Ameryce i Oceanii; w Polsce sporadycznie notowane są populacje europejskie (w szklarniach).

Na powierzchni roślin, zwłaszcza na spodniej stronie liścia widoczne są stadia przedimaginalne i osobniki dorosłe szkodnika. Szczególnie istotne przy identyfikacji są puparia, które są osiadłe, spłaszczone, kształtu owalnego, długości ok. 0,7 mm. Na liściu pokrytym włoskami puparium, po stronie grzbietowej, wytwarza do 7 par dobrze rozwiniętych szczecin woskowych, a na liściu gładkim wytwarza szczeciny bardzo krótkie, niewidoczne gołym okiem. Do odróżnienia, puparium powszechnie występującego w polskich szklarniach mączlika szklarniowego (*Trialeurodes vaporariorum*) jest po bokach otoczone woskową wydzieliną w formie „parawanu”, a ponadto wytwarza 5-8 par szczecin woskowych, które są znacznie dłuższe i silniej rozwinięte od notowanych u puparium mączlika ostroskrzydłego. Po wyjściu owada dorosłego na roślinie pozostaje egzuwium puparium. Osobniki dorosłe długości ok. 1 mm, zaopatrzone w dwie pary skrzydeł. Ich ciało jest żółte, a skrzydła pokryte woskową wydzieliną barwy białej. Podobnie jak w przypadku innych mączlików, po potrząśnięciu rośliną owady dorosłe szybko podrywają się do lotu, a następnie opadają na powierzchnię liścia.

Rośliny żywicielskie

Polifag porażający wiele gatunków roślin zielnych. W Polsce szczególne zagrożenie stwarza dla roślin uprawianych w szklarniach, a zwłaszcza pomidora (*Solanum lycopersicum*), papryki (*Capsicum annuum*), poinseji (*Euphorbia pulcherrima*), hibiskusa (*Hibiscus* spp.), gerbery (*Gerbera* spp.) i syningii (*Synningia* spp.).

Objawy występowania

Na liściach porażonych roślin pojawiają się liczne chlorotyczne plamki, a liście mogą być zanieczyszczone rosą miodową wytwarzaną przez owady, na której rozwijają się grzyby czernidłowe (sadzakowe). Porażone liście mogą opadać. Szkodnik jest wektorem wielu wirusów roślinnych, stąd na liściach zasiedlonych przez niego roślin mogą znajdować się objawy infekcji wirusowej, takie jak żółknięcie liści, pojawianie się na nich nekroz, liściozwoju, itp. Populacje nieeuropejskie

szkodnika mogą przenosić izolaty wirusów nienotowanych w Europie. Populacje *B. tabaci* notowane poza Europą, np. w USA wywołują znaczne szkody wywołane bezpośrednim żerowaniem oraz przenoszeniem wirusów, sięgające wielu milionów dolarów, Przykładowo, porażone pomidory dają niższe plony, a rośliny ozdobne tracą wartość handlową.

Sposoby rozprzestrzeniania i przenikania

Rozprzestrzenianie się szkodników w sposób naturalny odbywa się poprzez przeloty owadów dorosłych i ich przenoszenie przez wiatr na niewielki dystans. Na większą odległość szkodniki są przenoszone wraz z roślinami do sadzenia, roślinami doniczkowymi, kwiatami ciętymi, a być może też z owocami.

Kontrola uszkodzeń i pobieranie prób

Informacje nt. uszkodzeń, terminu kontroli i pobierania prób oraz miejsc pobierania prób i rodzaju pobieranego materiału znajdują się w dokumencie „Agrofagi kwarantannowe spoza UE” na stronie: <http://piorin.gov.pl/zdrowie-roslin/agrofagi-szkodliwe/>.

Postępowanie w przypadku podejrzenia wystąpienia agrofaga

W przypadku podejrzeń co do obecności agrofagów w importowanym spoza Europy materiale roślinnym oraz w krajowych uprawach roślin żywicielskich, wyhodowanych z takiego materiału należy poinformować o tym fakcie najbliższą jednostkę organizacyjną Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN). Oddziały PIORiN umiejscowione są w większości miast powiatowych. Dane kontaktowe tych jednostek znajdują się na stronie <http://piorin.gov.pl/>.

Wymagania fitosanitarne

W Unii Europejskiej, a tym samym w Polsce, *Bemisia tabaci* (populacje nieeuropejskie, znane jako wektory wirusów) podlegają obowiązkowi zwalczania (jest to agrofag kwarantannowy w UE)